

Pedagogická a školní psychologie I

**System poskytování poradenských
služeb ve školství**

Mgr. et Mgr. Lenka Šamánková, Ph.D.

7.4. 2020

System poskytování poradenských služeb ve školství

spadá pod rezort MŠMT ČR

VYHLÁŠKA 72/2005 Sb.

- O poskytování poradenských služeb ve školách a školských poradenských zařízeních

www.msmt.cz → Legislativa → Vyhlášky → Vyhl. č. 72/2005 Sb úplné znění ke dni 1.1.2021

Pro koho je poradenská služba ve školství určena?

- Žákům a
- jejich zákonným zástupcům,
- školám a
- školským zařízením

Poradenská služba ve školství

- se týká výchovně – vzdělávacího procesu, napomáhá k identifikaci, vytváření, nastavování či zajišťování vhodných podmínek ve vzdělávání a výchově a to ve škole, školských zařízeních i v rodině.

Účel poradenské služby ve školství

K čemu má poradenská služba ve školství vést?

- Celkově podpořit zdravý vývoj žáka, podpora poradensko-terapeutická.
- **Vzdělávací potřeby** – identifikovat a naplňovat. Zjištění **speciálních vzdělávacích potřeb** – nastavení adekvátních podpůrných opatření (děti se speciálními vzdělávacími potřebami, děti nadané...) – je třeba se řídit náležitostmi **Vyhlášky č. 27/2016 Sb. O vzdělávání žáků se speciálními vzdělávacími potřebami a žáků nadaných**
- Prevence a řešení vzdělávacích a výchovných obtíží; motivace k překonávání problémových situací
- Výchovně-vzdělávací potřeby od vstupu do vzdělávacího proudu – vhodnost zahájení docházky, identifikace výukových či výchovných obtíží, volba vzdělávací cesty, profesní uplatnění...

Blíže: §2 Účel poradenských služeb

Školská zařízení

- poskytují služby a vzdělávání, které doplňují nebo podporují vzdělávání ve školách nebo s ním přímo souvisejí, nebo zajišťují ústavní a ochrannou výchovu a nebo preventivně výchovnou péči.
- DRUHY ŠKOLSKÝCH ZAŘÍZENÍ: zařízení pro další vzdělávání pedagogických pracovníků; školská poradenská zařízení; školská zařízení pro zájmové vzdělávání; školská výchovná a ubytovací zařízení; školská účelová zařízení; zařízení školního stravování; školní zařízení pro výkon ústavní výchovy nebo ochranné výchovy a školská zařízení pro preventivní výchovnou péči.

System poskytování poradenských služeb ve školství

Je tvořen:

- ŠKOLSKÁ PORADENSKÁ ZAŘÍZENÍ (ŠPZ)**
- ŠKOLNÍ PORADENSKÁ PRACOVISTĚ**

ŠKOLSKÁ PORADENSKÁ ZAŘÍZENÍ (ŠPZ)

- **Pedagogicko-psychologické poradny (PPP)**
- **Speciálně-pedagogická centra (SPC)**
- **Střediska výchovné péče (SVP)** – v současné době již plně integrována v školském poradenském systému, ale nemají status školských poradenských zařízení. Náplň: pracují s problematikou rizika nebo projevů poruch chování, negativních jevů v soc. vývoji

Školská poradenská zařízení

Pracují zde:

- Psychologové
- Speciální pedagogové
- Sociální pracovníci
- Metodici prevence

Školní poradenská pracoviště

Tým na škole tvoří:

- **výchovný poradce**
- **školní metodik prevence**
- může být školní psycholog
- může být školní speciální pedagog

ŠPZ – žák se speciálními vzděl. potřebami (SVP)

- **ni děti, ků a studentů se mi**
mi potřebami a děti, ků a
studentů ch - §16 (Školský zákon)
- **tem, kem a studentem se mi mi potřebami se**
rozumí osoba, která k naplnění ch ch možností nebo k
uplatnění nebo ni ch v na m kladě s mi
potřebuje ch opatření. mi mi se
rozumí nezbytně pravy ve ni a ch ch ci
mu stavu, mu prostředí nebo m m m
te, ka nebo studenta. Děti, ci a studenti se SVP mají vo na
bezplatně ni ch opatření školou a m m.

Podpůrná opatření (PO)

- PO představují podporu pro práci pedagoga se žákem, kdy jeho vzdělávání v různé míře vyžaduje upravit průběh jeho vzdělávání.
- PO se podle organizační, pedagogické a finanční náročnosti dělí do pěti stupňů.
- Různé druhy nebo stupně podpůrných opatření lze kombinovat.
- Uplatňování PO se řídí **vyhláškou 27/2016 Sb., o vzdělávání žáků se SVP a žáků nadaných**

Podpůrná opatření (PO)

- Úprava organizace, obsahu, hodnocení, forem a metod vzdělávání
- Zabezpečení výuky předmětů speciálně pedagogické péče
- Prodloužení délky vzdělávání, úpravu podmínek přijímání ke vzdělávání a ukončování vzdělávání
- Používání kompenzačních pomůcek, speciálních učebnic a učebních pomůcek, vzdělávání podle plánu pedagogické podpory (PLPP) – I. stupeň PO, či individuálního vzdělávacího plánu (IVP) od II. Stupně PO
- Využití asistenta pedagoga

Činnost PPP

- Poradna poskytuje služby pedagogicko-psychologického a speciálně pedagogického poradenství a pedagogicko - psychologickou a speciálně pedagogickou pomoc při výchově a vzdělávání žáků.
- Činnost poradny se uskutečňuje ambulantně na pracovišti poradny a návštěvami přímo ve školách.

Činnost PPP

- Přímá práce s dětmi a žáky ve věku od 3 let do ukončení středního, resp. vyššího odborného vzdělání a jejich rodiči
- Individuální i skupinová forma práce
- Poskytuje poradenské služby žákům se zvýšeným rizikem školní neúspěšnosti nebo vzniku problémů v osobnostním a sociálním vývoji; jejich zákonným zástupcům a pedagogickým pracovníkům vzdělávajícím tyto žáky poskytuje poradenské služby zaměřené na vyjasňování osobních perspektiv žáků
- PPP se zabývá zejména problematikou výchovných a výukových obtíží, kariérového poradenství, problematikou specifických poruch učení, poruch chování, mimořádného nadání, problematikou odlišného kulturního prostředí a odlišných životních podmínek žáků

Činnost PPP

- zjišťuje **speciální vzdělávací potřeby** žáků na základě psychologické a speciálně pedagogické diagnostiky a ze zjištěných výsledků vypracovává **zprávu a doporučení s návrhy podpůrných opatření** pro žáka

Činnost PPP

- Při nastavování podpůrných opatření se řídí **Vyhláškou č. 27/2016 Sb., o vzdělávání žáků se speciálními vzdělávacími potřebami a žáků nadaných** a Vyhláškou č. 177/2009 Sb., o bližších podmínkách ukončování vzdělávání ve středních školách maturitní zkouškou, ve znění pozdějších předpisů

Činnost PPP

- **vydává rovněž zprávu a doporučení k zařazení žáka do školy, třídy, oddělení nebo studijní skupiny zřízené podle § 16 odst. 9 školského zákona** nebo zařazení nebo převedení do vzdělávacího programu odpovídajícího vzdělávacím potřebám žáka.

Činnost PPP

- poskytuje metodickou podporu školám a školským zařízením
- poskytuje informační, konzultační, poradenskou a metodickou podporu zákonným zástupcům žáka
- prostřednictvím **metodika prevence** zajišťuje prevenci rizikového chování, realizaci preventivních opatření a **koordinaci školních metodiků prevence**

Činnost PPP: dle věku

- MŠ: posouzení vývojové úrovně dítěte, posouzení školní zralosti, adaptace v MŠ, pomoc s rozvojem oslabených oblastí ve vývoji, pomoc při emočních, výchovných problémech
- ZŠ: řešení výukových obtíží, výchovných obtíží, volba další vzdělávací cesty, řešení adaptačních a vztahových problémů v třídních kolektivech, péče o mimořádně nadané žáky
- SŠ a SOU: řešení výukových obtíží, výchovných obtíží, osobních a vztahových problémů dospívajících, volba další vzdělávací cesty, pomoc při řešení adaptačních a vztahových problémů v třídních kolektivech, mimořádně nadaní
- Učitelům: konzultační pomoc, informační a metodickou pomoc

SPC – speciálně pedagogické centrum

- Centrum poskytuje poradenské služby na
při chově a ní ků s:
 - m postižením
 - m postižením
 - m postižením
 - m m,
 - Narušenou komunikační schopností (vadami řeči),
 - m m ce vadami (kombinovaná
postižení)
 - autismem

Činnost SPC

- depistáž klientů se zdravotním postižením (dle specializace SPC) ve spádové oblasti stanovené zřizovatelem
- speciálně pedagogickou, psychologickou a sociální diagnostiku klientů se zdravotním postižením. Řídí se rovněž **vyhláškou 27/2016 Sb.** a zjišťuje **speciální vzdělávací potřeby** žáků na základě psychologické a speciálně pedagogické diagnostiky a ze zjištěných výsledků vypracovává **zprávu a doporučení s návrhy podpůrných opatření** pro žáka, **vydává rovněž zprávu a doporučení** k zařazení žáka do školy, třídy, oddělení nebo studijní skupiny zřízené podle **§ 16 odst. 9 školského zákona** nebo zařazení nebo převedení do vzdělávacího programu odpovídajícího vzdělávacím potřebám žáka.
- poradenské, konzultační, terapeutické a metodické činnosti pro klienty, jejich rodiče nebo osoby odpovědné za výchovu a pro pedagogické pracovníky

Činnost SPC

- speciálně pedagogické stimulační a vzdělávací činnosti u integrovaných klientů se zdravotním postižením a u klientů s těžkým a kombinovaným postižením
- participaci při přípravě a zpracovávání individuálních výchovně-vzdělávacích a stimulačních programů pro děti a žáky integrované do běžných škol
- zpracovávání odborných podkladů a posudků pro potřeby správních rozhodnutí o zařazení do systému vzdělávání a pro potřeby dalších správních řízení

Činnost SPC

- poradenství k volbě vzdělávací cesty (kariérové poradenství) pro klienty se zdravotním postižením
- odborné činnosti v rámci prevence sociálně patologických jevů ohrožujících klienty se zdravotním postižením

Spolupráce PPP a SPC

- Nutná spolupráce obou zařízení při nastavení PO v případě, že klient má souběh obtíží, které spadají do kompetence obou zařízení.
- Klient s narušenou komunikační schopností (NKS) a současně s dg. ADHD, SPU je v péči např. PPP pro ADHD a SPU, diagnostiku NKS provádí SPC a PO nastavují obě ŠPZ ve spolupráci –vydávají zprávu a doporučení ŠPZ

Činnost školní poradenské pracoviště

- **Výchovný poradce:**
 - kariérové poradenství, koordinace aktivit zaměřených tímto směrem (skupinová šetření, dotazníky zájmu, preference oblasti volby povolání)
 - spolupráce se ŠPZ, SVP, OSPODEM (organ sociálně-právní ochrany dětí) apod.
 - vyhledávání, orientační šetření žáků, kteří vyžadují zvláštní pozornost
 - Konzultace, poradenství pro žáky a rodiče

Školní poradenské pracoviště

- **Školní metodik prevence:**
- Realizace na minimálním preventivním programu školy
- Vedení pedagogů v oblasti prevence rizikového chování
- Individuální a skupinová práce s rizikovými žáky
- Spolupráce s organizacemi, které mají v kompetenci problematiku prevence rizikového chování
- Informační, poradenská, diagnostická činnost v této oblasti

Školní poradenské pracoviště

- **Školní psycholog**

- vytváření programu poskytování ped. psych. poradenských služeb ve škole, včetně primární prevence.
- diagnostika a depistáž – zápis do ZŠ, výukové a výchovné obtíže, problematika nadaných
- sociální klima ve třídě
- konzultace, poradenství, intervence
- metodické vedení
- koordinace a spolupráce s ŠPZ a dalšími organizacemi.

Školní poradenské pracoviště

- **Školní speciální pedagog:**
 - Spolupráce s ŠPZ
 - Vyhledávání rizikových žáků, se speciálními vzděl. Potřebami
 - Diagnostika, depistáž
 - Podpora při realizaci PLPP(plán pedagogické podpory), IVP (individuálně vzdělávací plán)
 - Spec. ped. péče – skupinová, individuální
 - Průběžné vyhodnocování podpůrných opatření
 - Metodické vedení

Pravidla poskytování poradenské služby ve školství

- Při poskytování poradenských služeb školy a školská poradenská zařízení dodržují:
 - dodržují účel poradenských služeb
 - dodržují etické zásady poskytování poradenských služeb
 - vycházejí z individuálních potřeb žáka, podporují jeho samostatnost a přispívají k jeho sociálnímu začleňování

Pravidla poskytování poradenské služby ve školství

- Při poskytování poradenských služeb školy a školská poradenská zařízení dodržují:
 - vycházejí z individuálních potřeb žáka, podporují jeho samostatnost a přispívají k jeho sociálnímu začleňování,
 - poskytují zletilému žákovi nebo zákonnému zástupci žáka zprávu a doporučení, které jsou výsledkem psychologické nebo speciálně pedagogické diagnostiky,
 - spolupracují s jinými školami a školskými zařízeními

Pravidla poskytování poradenské služby ve školství

- Při poskytování poradenských služeb školy a školská poradenská zařízení dodržují:
 - sledují a vyhodnocují poskytování navržených podpůrných opatření žáka,
 - informují žáka a zákonného zástupce žáka o poradenských službách poskytovaných školou nebo školským poradenským zařízením,
 - poskytují žákovi a zákonnému zástupci žáka podrobné a srozumitelné seznámení s průběhem a výsledkem poskytování poradenských služeb.

Pravidla poskytování poradenské služby ve školství

- Při poskytování poradenských služeb školská poradenská zařízení **na základě souhlasu** zletilého žáka nebo zákonného zástupce žáka poskytují **závěry vyšetření, které jsou podkladem pro doporučení** ke vzdělávání žáka se speciálními vzdělávacími potřebami, dalšímu školskému poradenskému zařízení, které se na péči o žáka podílí.

Národní pedagogický institut České republiky

- Zařízení pro další vzdělávání pedagogických pracovníků, přímo řízená MŠMT.
- Vznikl k 1. 1. 2020 sloučením Národního ústavu pro vzdělávání a Národního institutu pro další vzdělávání.

Národní pedagogický institut České republiky

Vymezení působnosti institutu

- NPI ČR je školským vzdělávacím, metodickým, výzkumným, odborným a poradenským zařízením pro řešení otázek předškolního, základního, středního a vyššího odborného vzdělávání, základního uměleckého, jazykového, neformálního, zájmového a dalšího vzdělávání.
- NPI ČR poskytuje vybraná studia ke splnění kvalifikačních předpokladů a studia ke splnění dalších kvalifikačních předpokladů (kromě didaktického studia cizích jazyků).
- NPI ČR je pověřen funkcí revizního pracoviště.
- NPI je pověřen vedením a zveřejňováním Národní soustavy kvalifikací.

Odkazy:

- www.msmt.cz - zákony (školský zákon), vyhlášky ke školskému zákonu

Nutné sledovat vývoj, novelizace:

- **VYHLÁŠKA 72/2005 Sb. O poskytování poradenských služeb ve školách a školských poradenských zařízeních**
- **Vyhláška č. 27/2016 Sb., o vzdělávání žáků se speciálními vzdělávacími potřebami a žáků nadaných**
- **Školský zákon 561/2004 Sb. O předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání**
 - § 16 Podpora vzdělávání dětí, žáků a studentů se SVP
- **Rámcový vzdělávací plán**